

Akatemian vaikuttavuus puntarissa

Raimo Väyrynen

Professori Jussi Huttusen johtama Suomen Akatemian tutkimusrahoituksen vaikuttavuutta arvioinut itsenäinen asiantuntijapaneeli päätyi kohteensa kannalta hyvin myönteiseen lopputulokseen. Professori Huttunen totesi arvion julkistamistilaisuudessa, että hän ei ole missään aikaisemmassa arviointitehtävässään päätenyt yhtä positiiviseen johtopäätökseen. Toisaalta Huttusen johtama paneeli esittää myös arvostelua sekä ratkaisuehdotuksia eräiden puutteiden korjaamiseksi [1].

Huttusen johtama arviointiryhmä antaa eväitä ja ohjeita Akatemian tutkimusrahoituksen kehittämiseksi. Tämän lisäksi se antaa pohjaa suomalaisesta tutkimusjärjestelmästä koskevalle laajemmalle kriittiselle pohdinnalle. Esille nostetut kysymykset koskevat tietysti Akatemian toimintaa mutta ovat samalla koko tiedeyhteisön yhteisiä pulmia. Pyrin tässä pohtimaan muutamia näistä ongelmista.

Arviointipaneelin ehkä keskeisin havainto liittyy Akatemian ja yliopistojen suhteen pohdintaan tilanteessa, missä korkeakoulujen ns. rakenteellinen kehittäminen on politiikan keskipisteessä. Tässä tehtävässä pyritään sekä vahvistamaan korkeakoulujen laatua ja vaikuttavuutta että edistämään niiden välistä yhteistyötä ja luomaan aikaisempaa vahvempia osaamiskeskitymiä. Korkeakoulujen tutkimustoiminnan keskeisenä rahoittajana Akatemia ei tietenkään voi olla syrjässä tästä toiminnasta.

Huttusen paneelin näkemyksiin on saattanut vaikuttaa se, että jäseninä olivat kolmen keskeisen yliopiston rehtorit, jotka luonnollisesti näkevät asiat tutkimuksen toteuttajan näkökulmasta. Työryhmä näkee Akatemiassa olevan legitiimin tehtävän rahoituksen ja sitä kautta tutkimuksen ohjaamisessa mahdollisimman korkeatasoiseen tutkimukseen ja nimenomaan perustutkimukseen. Tämä nähdään itse asiassa Akatemian ehdottomasti keskeisimmäksi tehtäväksi.

Toisaalta yliopistot näkevät mielellään, että Akatemian rahoitus tukisi niiden omia strategisia linjauksia. Itse asiassa Finland Distinguished Professor Programme -ohjelmassa (FiDiPro) Akatemia ja Tekes tulevat rahoittamaan Suomeen tulevia mahdollisimman korkeatasoisia kansainvälisiä tutkijoita. Siinä rahoittajaorganisaatiot ovat valinneet yliopistojen ja tutkimuslaitosten omien strategioidensa pohjalta esittämiä korkeatasoisia ulkomaisia tai pitkään ulkomailla työskennelleitä suomalaisia tutkijoita. Alustavien kokemusten mukaan tämä ohjelma on ollut tarpeellinen ja hyödyllinen. Kun kokemukset karttuvat ja mennään uusiin hakuihin, niin voimme arvioida onko tämä alkuvaiheen optimismi perusteltua.

Tätä poikkeusta lukuun ottamatta Akatemia ei ole toistaiseksi ottanut ratkaisuihinsa huomioon yliopistojen strategisia prioriteetteja. Kuten tunnettua, Akatemian tutkimusrahoitus perustuu kilpailuun, johon osallistuvia tutkijoita ja tutkimusryhmiä arvioivat vain ulkopuoliset asiantuntijat. Heistä oli viime vuonna yli 70 prosenttia Suomen ulkopuolelta. Akatemian jakamaa yleistä tutkimusrahaa ei ole suunnattu mihinkään erityiseen tarkoitukseen, vaan sen tehtävänä on edistää tiedettä yleensä.

Huttusen paneelin ja monen muun mielestä Akatemian tulisi panostaa erityisesti tähän rahoitusmuotoon [2].

Voidaankin perustellusti väittää, että juuri tämä Akatemian rahoitusmuoto on tehokkain keino tukea monipuolisesti kaikkien tieteenalojen korkeatasoista perustutkimusta, josta osa, mutta tietenkin vain osa, johtaa tieteellisiin läpimurtoihin. Juuri tästä syystä ja kun hakupaine juuri yleisiin tutkimusrahoihin on kaikkein suurin, painopisteen siirtäminen niiden suuntaan on perusteltua.

Akatemiarahoituksen vaikutus yliopistojen toimintaan kiistämätön

Akatemian rahoituksen vaikutusta yliopistojen toimintaan ja valintoihin ei voi tietenkään kieltää. Tavoitteena on kuitenkin ollut mahdollisimman korkeatasoisen tutkimuksen tukeminen ilman alueellisia tai poliittisia motiiveja. Pyrkimyksenä on suomalaisen tieteen vieminen niin lähelle kansainvälistä huippua kuin mahdollista. Ei kuitenkaan tarvitse olla politiikan tutkija ymmärtääkseen, että Akatemian rahoituspäätöksillä, ja kaikella ulkoisella rahoituksella, on monenlaisia vaikutuksia yliopistojen toimintaan. Vaikka tutkimusohjelmia lukuun ottamatta Akatemia ei kohdista voimavarojaan mihinkään erityisiin teemoihin, sen rahoitus saa epäilemättä aikaan allokaatiovaikutuksia yliopistojen sisällä.

Akatemiassa haluamme uskoa, että nämä vaikutukset ovat olleet myönteisiä, sillä seurauksena on ollut kilpailun ja laadun korostuminen yliopistotutkimuksen johtavina periaatteina. Usean yliopiston rehtorit ovat todistaneet, kuinka esimerkiksi Akatemian huippuyksikköpolitiikka on muuttanut ilmapiiriä ja tehnyt kilpailusta legitimiä. Tämän seurauksena on taas ollut tutkimusympäristöjen kehittyminen ja siten niiden vetovoiman lisääntyminen myös ulkomaisten tutkijoiden keskuudessa. Itse asiassa FiDiPro-ohjelman onnistuminen riippuu siitä, koetaanko suomalainen tutkimusympäristö riittävän houkuttelevaksi.

Kaiken kaikkiaan Akatemia on jo pitkään osallistunut rahoituksellaan korkeakoululaitoksen rakenteelliseen kehittämiseen, vaikka sitä ei ole tehtykään ohjelmallisesti. Toisaalta yliopistot ovat itse halukkaasti, ja oikein, myötävaikutaneet tähän kehitykseen rahoittamalla omalta osaltaan huippuyksiköitä ja palkitsemalla materiaalisesti Akatemialta rahaa hankkineita tutkimusryhmiä. Itse asiassa huippuyksikköohjelma ei olisi voinut onnistua ilman yliopistojen vahvaa myötävaikutusta.

Akatemian rahoitus ei yliopistojen kannalta ole tietenkään ongelmatonta. Sillä saattaa olla yliopistojen kannalta myös epätoivottavia sisäisiä allokaatiovaikutuksia. Joskus kuulee väitettävän, että Akatemian tutkimusrahoitus vie yliopistojen parhaat voimat pois hallinnosta ja perusopetuksesta. Tämä on kuitenkin korkeatasoisesta tutkimuksesta maksettava hinta. Sitä paitsi varsinkin kokeellisilla aloilla tutkimusryhmät ovat niin suuria – jopa yli sata henkeä – että ne vaativat sinänsä tuntuvaa hallintopanosta. Lisäksi kaikki akatemiaprofessorit täyttävät ope-

tusvelvollisuuttaan ohjaamalla opinnäytteitä ja muita tutkimusta.

Liian alhaisen yleiskustannusosuuden (12,5 prosenttia) vuoksi Akatemian rahoitus ei kata läheskään kaikkia yliopistoille aiheutuvia kustannuksia. Tästä aiheutuu kansallisesti monia kielteisiä vaikutuksia. Siksi yleiskustannusosuutta pitäisi pikaisesti pyrkiä nostamaan kokonaiskustannusperiaatteen mukaisesti. Yleiskustannusosuuden nostaminen tekisi myös Akatemian rahoituksen tässä suhteessa rinnasteiseksi Tekesin rahoituksen kanssa sekä antaisi yliopistoille lisäresursseja muun muassa paikallisen tieteellisen infrastruktuurin hankkimiseksi. Kasvava yleiskustannusosuus siirtyisi suoraan maan parhaiden tutkimuspaikkojen ja tutkijoiden hyödyksi.

Voisiko Akatemia kuunnella säännöllisesti yliopistoja?

Huttusen paneeli toteaa, että ”suurimmat ongelmat löytyvät Akatemian ja yliopistojen rajapinnasta”. Lääkkeeksi ongelmiin esitetään, että ”Akatemian tutkimusrahoituksen vaikuttavuutta voitaisiin merkittävästi parantaa lisäämällä yliopistojen tutkimusrahoitusta” (s. 28). Tästä olen samaa mieltä. Toivotun vipuvaikutuksen aikaansaamiseksi Akatemian ja yliopistojen tulisi kohdistaa rahoituksensa samoille aloille. Tämä onkin mahdollista ainakin FiDiPro-ohjelmassa ja infrastruktuurihauissa, joihin toivottavasti päästään vuonna 2008 siihen mennessä laadittavan kansallisia tieteellisiä infrastruktuureja koskevan ”tiekartan” pohjalta.

Paneeli suosittaa, että ”Akatemian ja yliopistojen johdon välistä tiedonkulkua tulee parantaa” (s. 29). Yleisellä tasolla suositus on paikallaan, vaikka se ei ehkä täysin otakaan huomioon jo nyt olemassa olevien suhteiden moninaisuutta. Ryhmä täsmentää sanomaansa toteamalla, että ”yliopistot tulee sitouttaa instituutioina nykyistä paremmin Akatemian tekemiin tutkimusrahoituspäätöksiin”. Yleisenä periaatteena tämä toteamus sopii yhteen rakenteellisen kehittämisaattelun kanssa. Sen toteuttamistapa nostaa kuitenkin esiin ongelmallisia kysymyksiä.

Tämä tavoite voi tuskin merkitä sitä, että Akatemian päättävät elimet – hallitus ja toimikunnat – kuulisivat säännöllisesti yliopistojen edustajia: maassa on 21 korkeakoulua, joilla ei ole keskenään mitään todellista koordinaatioelintä. Tosiasiassa sekä tutkijat että yliopistot kilpailevat keskenään Akatemian tutkimusrahoituksesta.

Akatemia on puolestaan perustutkimuksen alalla ainoa koordinoiva kansallinen elin. Sitä paitsi valtaosa sen tieteellisten toimikuntien jäsenistä on yliopistojen itsensä tehtävään ehdottamia tutkijoita ja siten yliopistoyhteisön edustajia.

Akatemia ja yliopistot joutuvat luonnostaan läheiseen yhteistyöhön tutkijakouluissa. Akatemia arvioi tutkijakouluhakemukset, mikä on suuritöinen tehtävä, ja rahoittaa hakemusten perusteella niiden toimintaa. Tutkijakouluista päättää opetusministeriö, joka myös rahoittaa vuosittain 40 miljoonalla eurolla 1450 tutkijakouluissa opiskelevaa.

Huttusen paneeli ei pidä nykytilannetta tyydyttävänä, vaan katsoo, että ”tutkijakoulujärjestelmän hallinto tulee arvioida perusteellisesti uudelleen”. Opetusministeriön tehtävänä on tietenkin ”asettaa järjestelmälle määrälliset ja laadulliset tavoitteet ottaen huomioon eri koulutusalojen tarpeet”. Ryhmän mukaan kokonaisvastuu tutkijakoulujen valinnasta, seurannasta ja arvioinnista tulisi keskittää Akatemialle kuitenkin niin, että ”valinnat tulee tehdä yliopistojen kanssa neuvotellen” (s. 38).

Akatemian mielestä paneelin esitys on perusteltu ja sen on valmis ottamaan kokonaisvastuun tutkijakoulujärjestelmän toteuttamisesta. Tällä olisi erityistä merkitystä tutkijanuran kehittämisen näkökulmasta. Opetusministeriön tehtävänä on todella asettaa tohtorikoulutuksen kansalliset tavoitteet sekä määrällisesti että aloittain niin, että nyt esiin nousematta olevaa kohtaanto-ongelmaa ei synny (tämä näkyy siinä, että meillä saattaa eräillä aloilla uhata tohtoreiden liikakoulutus). Ministeriön tehtävänä on myös ottaa kantaa tutkijakoulujen seurannan ja arvioinnin tuloksiin sekä uudistaa politiikkaa tarpeen mukaan.

Vastausta vaativa kysymys on se, millä tavoin Akatemia tässä mallissa ”neuvottelisi” yliopistojen kanssa. Luulen, että neuvottelut olisivat erityisen hyödyllisiä silloin, kun kyseessä ovat laaja-alaiset kansalliset tutkijakoulut ja niiden valtakunnallinen organisointi (kuten esimerkiksi biotieteet, nanotutkimus ja elektroniikka). Eräillä aloilla (esimerkiksi kielitieteet ja psykologia) on toisaalta olemassa kansallisia järjestelyjä, jotka ovat jo pitkälle irronneet yliopistojen valvonnasta. Yliopistojen kuuleminen tuntuisi hyödylliseltä silloin, kun tutkijakoulu sijoittuu vain yhteen yliopistoon tai järjestelmästä löytyy selviä aukkoja (esimerkiksi arkkitehtuurin tutkijakoulun puuttuminen, mikä saattaa tosin johtua alan vähäisestä kiinnostuksesta tohtoriopintoihin).

Tutkimusohjelmat

Työryhmä myöntää Akatemian tutkimusohjelmien tieteellisen ja yhteiskunnallisen tärkeyden, mutta mainitsee niiden toteuttamiseen liittyvään ongelmia. Arvostelu kohdistuu erityisesti ohjelmien hajanaisuuteen, jolloin ”lopputuloksena on heterogeeninen joukko riittämättömästi tuettuja hankkeita”. Tämä arvostelu ei ole uutta ja se on paikallaan. Ohjelmien hajanaisuus on tavallaan rakennettu sisään Akatemian omiin toimintaperiaatteisiin.

Tutkimusohjelmien aiheet kyllä valmistellaan huolellisesti ja Akatemian hallitus päättää sitten toteuttavista teemoista. Tämän jälkeen toteutetaan valitulla aihealueella avoin haku, joka luonnollisesti tuottaa kovan kilpailun oloissa hyvin moninaisen sadon. Kun hakemuksista valitaan sitten kaikkein korkeatasoisimmat, niin tämän seurauksena ohjelman koherenssi väistämättä kärsii. Samaan suuntaan vaikuttaa se, että ohjelmista pyritään tarkoituksellisesti tekemään monitieteisiä ja tavallaan koko Akatemian omaisuutta.

Tähän ongelmaan on pyritty puuttumaan useilla eri keinoilla. Akatemiaan on äskettäin perustettu uusi ohjelmayksikkö, joka vastaa huippututkimusyksiköiden ja tutkimusohjelmien valinnan valmistelusta ja seurannasta. Jokaisella tutkimusohjelmalla on ohjelmapäällikkö – yhdellä henkilöllä saattaa olla vastuullaan useita ohjelmia – jonka tehtävä on koordinoida yksittäisiä tutkimushankkeita. Lisäksi Akatemiaan on perustettu TUTOR-ryhmä, jossa tutkimuksesta vastaavan ylijohtajan johdolla toimikuntien edustajat valmistelevat yhteistyössä ohjelmia. Uskon näiden järjestelyjen parantavan tilannetta, mutta itse perusongelmaa ne eivät välttämättä ratkaise.

Ratkaisuna ei voi olla se, että Akatemian elimet ryhtyvät ilman hakua valitsemaan ohjelman koherenssin nimissä siihen osallistuvia hankkeita. Ratkaisuna voisi olla se, että tutkimusohjelmien lukumäärää – nykyisin aloitetaan 3-5 uutta ohjelmaa vuodessa – rajoitetaan vuosittain vaikkapa kahteen ja samalla niiden tavoitteet määritellään nykyistä tarkemmin. Ohjelmat kohdistettaisiin nimenomaisesti yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kannalta keskeisiin hankkeisiin kuten esimerkiksi tiede- ja teknologianeuvoston esittämiin strategisen huippuosaamisen keskitymiin. Ohjelmien tehtävänä ei olisi siis ensisijaisesti tieteen, vaan sen käytön edistäminen.

Tämän ratkaisun vastapainoksi yleisen tutkimusrahoituksen osuus kasvaisi, mikä varmistaisi sen, että uudet tutkimusalat ja tieteelliset läpimurrot saisivat myös lisätukea. Näiden kohte-

den valinta kuuluisi kuitenkin lähtökohtaisesti tieteellisille toimikunnille ja niiden yhteistyöjärjestelyille. Jos samalla uudistetaan huippuyksikköpolitiikkaa työryhmän esittämällä tavalla – supistetaan niiden lukumäärää ja kasvatetaan yksikkökohtaista rahoitusta – niin kukaan tuskin voisi moittia Akatemiaa vapaan perustutkimuksen heitteillejätöstä. Tämä edellyttää kuitenkin täsmällisempiä tieteellisiä valintoja myös yleisen tutkimusrahan käytössä: sen ”sitomattomuus” ei voine merkitä sitä, etteikö rahoitusta voisi jatkosakin kohdistaa erityisen tärkeille ja lupaaville tieteenaloille. Silloin kriteerinä on kuitenkin tieteellinen eikä yhteiskunnallinen merkitys.

Arviointiryhmä pitääkin ongelmana sitä, että Akatemian rahoitusta ei suunnata riittävän rohkeasti tieteenalalta ja käytännössä toimikunnalta toiselle, jotta tutkimuksen tuottama yhteiskunnallinen vaikuttavuus voitaisiin maksimoida (s. 28). Ryhmä katsoo tilanteen paranevan, mikäli Akatemian hallitukseen nimitettäisiin enemmän ulkopuolisia jäseniä. Ajatuksena on ilmeisesti se, että toimikuntien puheenjohtajien muodostaessa nyt enemmistön Akatemian hallituksessa, niin tieteenalaintressit estävät tätä kautta riittävän rohkean voimavarojen uudelleenallokoinnin. Huolenaiheessa saattaa olla perää, mutta hieman epäilen, onko esitetty ratkaisu vaikuttavuuden lisäämiseksi paikallaan.

En usko, että rahoituksen siirtäminen toimikunnalta toisella sinänsä lisäisi tutkimuksen vaikuttavuutta. Tällainen usko perustuu siihen olettamukseen, että jollakin tieteenalalla harjoitettu tutkimus on itsessään vaikuttavampaa kuin jollakin toisella. Teknologiayhteisössä ainakin ajatellaan, että tekniikan tutkimus on vaikuttavampaa kuin humanistiset ja yhteiskuntatieteet (toisaalta työryhmä painottaa juuri näiden alojen tutkimuksen tukemista, s. 30). Tällainen lähestymistapa vaikuttavuuteen on kuitenkin lyhytnäköinen. Vaikuttavuuden lisääminen edellyttää ennen kaikkea ajattelutapaa siitä, kuinka tieteen ja käytännön suhde mielletään ja kuinka siihen vaikutetaan. Vaikuttavuuden dilemma koskee kaikkia tieteenaloja ja on myös niiden sisäinen kysymys, johon mekaaninen rahanjako eri tieteellisten toimikuntien välillä ei tuo ratkaisua.

Rahoitusinstrumenttien rationalisoinnin tarve

Arviointipaneeli korostaa useissa yhteyksissä tarvetta rationalisoida Akatemian rahoitusinstrumentteja sekä lisätä olennaisesti hakijoille

myönnettyjä summia, erityisesti huippuyksikköjen kohdalla. Toisaalta halutaan nostaa myöntöastetta nykyisestäään 5–10 prosenttiyksiköllä. Vaikka paneeli esittääkin kiitettävällä tavalla, että Akatemian ”tutkimusrahoitusta tulee selvästi lisätä” (s. 29), niin nämä kaksi tavoitetta eivät ole hevillä sovittavissa yhteen. Sen sijaan käsitys rahoitusinstrumenttien rationalisoinnista on huomion arvoinen. Tosin Akatemia hyväksyi vuonna 2005 laajan instrumentti uudistuksen, jota parasta aikaa toteutetaan, mutta tätä työtä on epäilemättä syytä jatkaa.

Kun Akatemian henkilötöyvuosiin kaavailaan lähivuosina tuntuvia supistuksia ja kun hakemusten lukumäärä ei tule ainakaan laskemaan, niin sen on pakko kehittää arviointimenetelmiään ja supistaa suhteellisesti paljon työvoimaa vaativia rahoitusinstrumentteja. Uudistuksessa arvioinnin laatu ei saa tietenkään laskea. Tähän mennessä on tieteellisten seurojen valtionavustukset jo siirretty Tieteellisten seurain valtuuskunnan jaettaviksi. Vastaava järjestely voitaisiin toteuttaa myös tieteellisten konferenssien järjestämiseen tarkoitettujen avustusten kohdalla.

Laajakantoisempi uudelleenjärjestely olisi varttuneiden tieteenharjoittajien määrärahan (75 kpl ja 7 milj. euroa vuodessa) siirtäminen opetusministeriölle jaettavaksi tulosneuvottelujen yhteydessä yliopistoille. Ei ole mitään syytä olettaa, etteivätkö yliopistojen tieteelliset neuvostot tai vastaavat elimet kykenisi arvioimaan varttuneiden tutkijoiden määrärahaohakemuksia ainakin yhtä pätevästi kuin tieteelliset toimikunnatkin. Tällainen järjestely olisi konkreettinen, vaikkakin tietysti vain osittainen tapa lisätä yliopistojen omaa tutkimusrahoitusta.

Tutkijoiden urakehitys edellyttää nykyistä tiiviimpää vuorovaikutusta eri sektoreiden välillä. Arvioiden mukaan tieteellinen tutkimusjärjestelmä kykenee työllistämään enintään puolet vuosittain valmistuvista tohtoreista. Lopulle heistä täytyy löytää työtä ennen kaikkea elinkeinoelämästä ja julkiselta sektorilta. Tässä tarkoituksessa Akatemia on ryhtynyt toimiin yliopistojen ja elinkeinoelämän välisen vuorovaikutuksen tehostamiseksi edistämällä niiden välistä liikkuvuutta. Akatemia on valmis maksamaan enintään vuodeksi yliopistosta yrityksiin (tai julkiseen hallintoon) tai päinvastaiseen suuntaan siirtyvän tohtorin. Luonnollisesti hakijan täytyy olla kompetenssiltaan tehtävään sopiva ja vastaanottajan hyväksyttävissä. Ensimmäinen IndAca-haku käynnistyy kuluvan syksyn aikana.

Asiantuntijapaneeli pitää tarpeellisena kehittää tällaista tukijärjestelmää, mutta katsoo sen

kuuluvan pikemminkin kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalle ja siten Tekesin rahoitettavaksi (s. 39). Tekes luonnollisesti harjoittaa tällaista toimintaa jo nyt, mutta se ei ole nähdäksemme riittävä peruste sille, etteikö Akatemia voisi edistää sektoreiden välistä liikkuvuutta perustutkimuksen alueella. Koska tänä syksynä kyseessä on ensimmäinen hakukerta tässä instrumentissa, niin on syytä aluksi katsoa pari vuotta, kuinka suosittu ja tehokas se tulee olemaan. Lopullisten johtopäätösten aika ei ole vielä.

Keskustelun jatkuttava

Huttusen työryhmä on tehnyt suuren palveluksen Suomen Akatemialle kiinnittämällä huomiota sen toiminnan eräisiin ongelmakohtiin ja esittämällä myös ratkaisumalleja. Samalla se on tehnyt palveluksen koko innovaatiojärjestelmälle osoittamalla sen olevan kokonaisuus, jossa Akatemian rahoittamalla korkeatasoisella perustutkimuksella on tärkeä merkitys.

Keskustelu tieteellisen tutkimuksen rahoituksen vaikuttavuudesta ei tietenkään pääty tähän, vaan pikemminkin on lähdössä vasta liikkeelle. Kyse ei ole vain keskustelusta, vaan myös tar-

peesta kehittää vaikuttavuuden indikaattoreita ja mittausmenetelmiä, mikä on todella haasteellinen tehtävä.

VIITTEET

- [1] *Suomen Akatemian tutkimusrahoituksen vaikuttavuus. Suomen Akatemian julkaisuja 11/06.* Helsinki 2006. Ryhmän puheenjohtajana toimi pääjohtaja emeritus Jussi Huttunen ja jäsenenä rehtori Jarl-Thure Eriksson, professori Outi Hovatta, professori Kaisa Nyberg, rehtori Aino Sallinen, johtaja Hannu Uusitalo, professori Pentti Vartia ja rehtori Perttu Vartiainen.
- [2] Työryhmä käyttää yleisestä tutkimusmäärärahasta käsitettä sitomaton rahoitus. Sitomattoman tutkimusrahan käsite on kuitenkin ongelmallinen. Pikaisella silmäyksellä se saattaa antaa vaikutelman, että tutkimusrahaa jaetaan satunnaisesti, jopa mielivaltaisesti. Tämä käsitys on kuitenkin väärä: ns. sitomatonta tutkimusrahaa jaetaan kovan kilpailun ja laatuarvioinnin perusteella tieteellisesti kaikkein haastavimpiin hankkeisiin. Itse asiassa kaikki Akatemian rahoitus on ”sitomatonta” siinä mielessä, että tutkijoille ei aseteta ennakkoehtoja tutkimustulosten suhteet ja myös metodien ja aineistojen valinnassa hyväksytään moniarvoisuus.

Kirjoittaja on Suomen Akatemian pääjohtaja.